6.10.2016

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto

Asia: HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Teema; Ammatillinen koulutus; resurssit ja rakenneuudistuksen toimeenpano; pahimmat kipupisteet, HE 134/2016 20 (29.20 ja 30 osa)

Lausunto: Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry

Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry kiittää eduskunnan sivistys- ja tiedejaostoa mahdollisuudesta antaa lausunto ja osallistua kuulemistilaisuuteen hallituksen esityksestä 134/2016 teemasta Ammatillinen koulutus; resurssit ja rakenneuudistuksen toimeenpano, pahimmat kipupisteet.

Sajo ry:n lausunnon keskeinen sisältö

Ammatillisen koulutuksen reformin periaatteet ovat hyviä ja kannatettavia. Reformissa on kyse **laajasti toimintaan ulottuvasta rakenneuudistuksesta**, jossa sekä toiminta että tarjonta muuttuvat. Osaamisperusteisuuden toteutumisen myötä, asiakaslähtöisyys, yksilöllisyys, joustavuus ja työelämälähtöisyys mahdollistuvat. Nämä toimintaan ulottuvat muutokset edellyttävät ja ovat jo edellyttäneet pitkäjänteistä työtä.

Ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpano edellyttää aikaa, kun toiminnat organisoidaan uudelleen. Tähän liittyy myös mittava muutos myös koulutuksen järjestäjien toimitilojen osalta.

Reformin toimeenpanoa varjostaa käytännössä ammatilliseen koulutukseen kohdentuvat mittavat rahoitusleikkaukset.

- **190 meur perustutkintorahoituksen leikkaus** lisättynä vielä kilpailukykysopimuksesta aiheutuvilla resurssileikkauksilla aiheuttavat vähintään -12,5 % leikkauksen ammatillisen peruskoulutuksen järjestämisluvan enimmäismäärän tuottamasta rahoituksesta vuonna 2017.
  Näin **suuri leikkaus vaatii pitkäaikaista sopeuttamista** ja riskinä on, että tämä osaltaan vähentää reformin täysiaikaista toimeenpanoa. Koulutuksen järjestäjien harkinta säästöjen toteuttamisessa tarkoittaa käytännössä sitä, että säästöt on kohdennettava henkilöstöön ja kiinteistökustannuksiin, jotka ovat suurimmat kuluerät (yhteensä 80-90%). Kiinteistökustannusten vähentämiseksi toimintoja on jatkossa keskitettävä, mikä voi vaikuttaa ammatillisen koulutuksen saavutettavuuteen, lisäten koulumatkojen pituutta sekä opiskelija-asuntoloiden tarvetta. Kiinteistökustannusten vähentämiseksi osasta kiinteistöistä on luovuttava. **Valtion 1990-luvulla luovutettujen kiinteistöjen myyntiä tulee pikaisesti helpottaa ja joustavoittaa.**

Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry
Ledare för Yrkesutbildningen i Finland rf.

Mustanlahdenkatu 3-7 E, 33210 Tampere | www.sajory.fi | sajory@sajory.fi

- Toimintalainsäädännön ml. tutkintojärjestelmä ja rahoituslainsäädännön uudistamisen toimeenpano (2018) ja säästöjen toteuttaminen (2017) on esitetty toteutettavaksi eri aikoina. Perättäisinä vuosina 2017 ja 2018 koulutuksen järjestäjät joutuvat varautumaan isoihin rahoitusjärjestelmän ja toimintojen muutoksiin, jotka aiheuttavat epävarmuutta pitkäjänteiseen suunnitteluun ja laadukkaan koulutuksen toteuttamiseen. Sajo ry esittää, että ammatilliseen koulutukseen kohdenettavat säästöt **vaiheistettaisiin kolmelle vuodelle**, koska koulutuksen järjestämisessä kiinteiden kustannusten vähentäminen mm. kiinteistöjärjestelyt ja henkilöstön vähentämisen toimeenpano vaatii aikaa.

- Säästöjen toteuttamisessa tulisi huomioida koko koulutuksen järjestäjäverkko ja sen uudistuminen/uudistaminen. Alueellisesti on haasteellista vähentää koulutuksen aloituspaikkoja, koska **koulutustakuu** velvoittaa koko nuorten ikäluokan kouluttamiseen. Säästöjen toteuttamisessa pitäisi huomioida ammatillisen koulutuksen koko kokonaisuus, koska myös työvoimakoulutuksena toteutettava ammatillinen peruskoulutus on ollut säästöjen kohteena. **Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen** on työelämälähtöisyyden näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää.

  Digitaaliset ratkaisut mm. suoriteseurantaan ja opiskelijoiden henkilökohtaisten opiskeluohjelmien (HOS) toteutukseen tulisi saada kehitetyksi lakiuudistusten kanssa samassa aikataulussa, jolloin seuranta ja arviointi tapahtuisivat yhdenvertaisin. Esityksen mukaan **tulosohjausmenettelyn kehittämishankkeita käynnistyy vuonna 2016.** Tämä olisi kannatettavaa, koska muuten niiden tuotantokäyttöön saaminen samassa aikataulussa rahoituslain kanssa hankaloituu.

- Esityksen mukaan **valtionavustuksilla** tuetaan reformin toimeenpanoa ja edistetään reformin tavoitteiden toteutumista. Myös **maahanmuuttajien** ammatilliseen koulutukseen ja opiskelua tukeviin palveluihin esitetään myönnettäväksi lisää resursseja. Nämä ovat kannatettavia asioita. Lisäresurssin toivotaan mahdollistavan, että koulutuksen järjestäjälle olisi näin joustavampi mahdollisuus toteuttaa palvelut valtionosuusrahoituksena

Seinäjoella 6.10.2016

Sajo ry:n hallituksen puolesta

Reija Lepola
hallituksen puheenjohtaja, Sajo ry

kuntayhtymän johtaja, rehtori
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu
reija.lepola@sedu.fi
0408304256